TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2019. gada 26. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Pārvadājumi ar autotransportu – LESD 91. un 92. pants – Regula (ES) Nr. 165/2014 – 32. panta 3. punkts, 33. panta 1. punkts un 41. panta 1. punkts – Tahogrāfu lietošanas noteikumu pārkāpums – Dalībvalstu pienākums paredzēt efektīvas, preventīvas un nediskriminējošas sankcijas – Mazie un vidējie uzņēmumi rezidenti un nerezidenti – Atšķirīga attieksme

Lietā C-600/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Sombathejas Administratīvo un darba lietu tiesa, Ungārija) iesniedza ar 2018. gada 14. septembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 24. septembrī, tiesvedībā

UTEP 2006. SRL

pret

Vas Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály, Hatósági, Építésügyi és Oktatási Osztály,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs F. Biltšens [*F. Biltgen*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] (referente),

ģenerāladvokāts: Dž. Hogans [*G. Hogan*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *UTEP 2006. SRL* vārdā – *Z. Szároz*, *jogtanácsos*,

– Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér*, pārstāvis,

– Eiropas Komisijas vārdā – *W. Mölls* un *L. Havas*, kā arī *J. Hottiaux*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – ungāru.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 92. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *UTEP 2006. SRL* (turpmāk tekstā – "*UTEP*") un *Vas Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály, Hatósági, Építésügyi és Oktatási Osztály* (Valdības pārstāvniecības Vašas meģē Administrēšanas, būvniecības un izglītības departaments, Ungārija) par administratīvo naudas sodu, ko šī iestāde uzlika *UTEP* saistībā ar pārkāptu tiesisko regulējumu par tahogrāfu izmantošanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 165/2014 (2014. gada 4. februāris) par tahogrāfiem autotransportā, ar kuru atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 par reģistrācijas kontrolierīcēm, ko izmanto autotransportā, un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 561/2006, ar ko paredz dažu sociālās jomas tiesību aktu saskaņošanu saistībā ar autotransportu (OV 2014, L 60, 1. lpp.), 32. pantā ir noteikts:

"1. Transporta uzņēmumi un transportlīdzekļu vadītāji nodrošina digitālo tahogrāfu pareizu darbību, to pienācīgu lietošanu un vadītāja karšu izmantošanu. Transporta uzņēmumi un transportlīdzekļu vadītāji, kas izmanto analogos tahogrāfus, nodrošina to pareizu darbību un reģistrācijas diagrammu pienācīgu izmantošanu.

[..]

3. Ir aizliegts viltot, noklusēt, slēpt vai iznīcināt datus, kas ierakstīti reģistrācijas diagrammā vai saglabāti tahogrāfā vai vadītāja kartē, vai izdrukās no tahogrāfa. Ir aizliegtas jebkādas manipulācijas ar tahogrāfu, reģistrācijas diagrammu vai transportlīdzekļa vadītāja karti, kuras var radīt datu un/vai izdrukātās informācijas viltojumus, noklusējumus vai iznīcināšanu. [..]

[..]"

4 Šīs regulas 33. pantā ir paredzēts:

"1. Transporta uzņēmumi ir atbildīgi par to, lai nodrošinātu, ka to transportlīdzekļu vadītāji ir atbilstīgi apmācīti un instruēti attiecībā uz digitālo vai analogo tahogrāfu pareizu darbību, tie veic regulāras pārbaudes, lai pārliecinātos, ka to transportlīdzekļu vadītāji tahogrāfus izmanto pareizi, un tie ne tiešā, ne netiešā veidā nemudina transportlīdzekļu vadītājus uz tahogrāfu ļaunprātīgu izmantošanu.

[..]

3. Transporta uzņēmumi ir atbildīgi par šīs regulas noteikumu pārkāpumiem, kurus veikuši to transportlīdzekļu vadītāji vai transportlīdzekļu vadītāji, kas ir to rīcībā. [..]"

5 Minētās regulas 41. panta 1. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis saskaņā ar valstu konstitucionālo tiesību sistēmām paredz noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par šīs regulas noteikumu pārkāpumiem, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to izpildi. Minētās sankcijas ir efektīvas, samērīgas, preventīvas un nediskriminējošas un atbilst [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvā 2006/22/EK [(2006. gada 15. marts) par

minimālajiem nosacījumiem Padomes Regulas (EEK) Nr. 3820/85 un Padomes Regulas Nr. 3821/85 īstenošanai saistībā ar sociālās jomas tiesību aktiem attiecībā uz darbībām autotransporta jomā un par Padomes Direktīvas 88/599/EEK atcelšanu (OV 2006, L 102, 35. lpp.)] noteiktajām pārkāpumu kategorijām."

6 Saskaņā ar Direktīvas 2006/22, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Regulu (ES) 2016/403 (2016. gada 18. marts), (OV 2016, L 74, 8. lpp.; turpmāk tekstā – "Direktīva 2006/22") 9. pantu Direktīvas 2006/22 III pielikumu veido tostarp Regulas Nr. 165/2014 normu pārkāpumu uzskaitījums, kuri atkarībā no to smaguma pakāpes klasificēti dažādās kategorijās ("visnopietnākie pārkāpumi", "ļoti nopietni pārkāpumi", "smagi pārkāpumi" un "nelieli pārkāpumi"). Šī pielikuma 2. punkta, kurā ir sagrupēti šīs pēdējās minētās regulas pārkāpumi, H punktā, kas attiecas uz pārkāpumiem, kuri saistīti ar "tahogrāfa, transportlīdzekļa vadītāja kartes vai datu reģistrācijas diagrammas izmantošanu", Regulas Nr. 165/2014 32. un 33. pantā paredzētie pārkāpumi ir klasificēti "visnopietnāko" vai "ļoti nopietnu" pārkāpumu kategorijā.

Ungārijas tiesības

7 *A kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény* (2004. gada Likums Nr. XXXIV par mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un atbalstu to attīstībai), redakcijā, kas piemērojama pamatlietai (turpmāk tekstā – "MVU likums"), 12/A pantā ir paredzēts:

"1. Gadījumā, kad amatpersonām, kas veic oficiālas kontroles attiecībā uz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem – izņemot nodokļu un muitas lietās un pieaugušo izglītības iestāžu pārbaudes lietās – ir jāsoda par pirmreizēju pārkāpumu, tām ir nevis jāpiemēro naudas sods šiem uzņēmumiem, bet gan jāizsaka tiem brīdinājums un jāpārbauda, vai ir iespējams ievērot procedūru, kas ir paredzēta [*a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény* (2004. gada Likums Nr. CXL par vispārīgajiem noteikumiem pārvaldes iestāžu procedūru un pakalpojumu jomā)] 94. panta 1. punkta a) apakšpunktā.

2. Atbrīvojums no naudas soda nav iespējams, ja:

a) pārkāpums nodara kaitējumu vai rada apdraudējumu personu dzīvībai, fiziskajai neaizskaramībai vai veselībai;

[..]."

8 Likuma par MVU 20. panta 7. punktā ir paredzēts:

"Ar šo likumu valsts tiesībās tiek ieviests tas, kas noteikts Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikumā par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju [(OV 2003, L 124, 36. lpp.)]."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

9 *UTEP* ir Rumānijā reģistrēta sabiedrība, kura tostarp darbojas transporta jomā. Netiek apstrīdēts, ka šī sabiedrība atbilst maza un vidēja uzņēmuma (MVU) kritērijiem Likuma par MVU izpratnē.

10 2017. gada 15. maijā saistībā ar pārbaudēm uz ceļa Ungārijas iestādes konstatēja, ka *UTEP* piederoša kravas transportlīdzekļa vadītājs laikposmā no 2017. gada 12. līdz 14. maijam bija izņēmis tahogrāfa apļveida diagrammu un veica dažāda veida manipulācijas ar elektroierīci un tā elektrisko pieslēgumu. Lai gan vadītājs šo aptuveni 48 stundu ilgo pārtraukumu norādīja kā atpūtas laikposmu, Ungārijas iestādes konstatēja, ka šis laikposms faktiski tika izmantots iekraušanas darbībām un degvielas uzpildei.

11 Administratīvā procesa laikā, kurš tika izbeigts ar 2017. gada 28. jūlija lēmumu, Ungārijas iestādes uzskatīja, ka *UTEP* ir pārkāpusi Regulas Nr. 165/2014 32. panta 3. punktu, kā arī 33. panta 1. un 3. punktu, un tai piesprieda administratīvu naudas sodu 800 000 Ungārijas forintu (HUF) (aptuveni 2600 EUR) apmērā, vienlaikus noraidot šīs sabiedrības argumentāciju, saskaņā ar kuru Likuma par MVU 12/A panta 1. punkts naudas sodu ļaujot aizstāt ar rakstveida brīdinājumu. Faktiski, šo iestāžu ieskatā, šis pants esot piemērojams vienīgi attiecībā uz Ungārijā reģistrētiem MVU.

12 *UTEP*, kas *Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Sombathejas Administratīvā un darba lietu tiesa, Ungārija), primāri, cēla prasību atcelt 2017. gada 28. jūlija lēmumu un, pakārtoti, prasību par naudas soda apmēra samazināšanu, apgalvo, ka Ungārijas iestāžu atteikums tai izteikt rakstveida brīdinājumu uzliktā naudas soda vietā, pamatojot, ka šī sabiedrība ir reģistrēta citā dalībvalstī, nevis Ungārijā, ir diskriminējošs un pretrunā LESD 92. pantam.

13 Šajos apstākļos *Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Sombathejas Administratīvā un darba lietu tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai LESD 92. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāda [Likuma par MVU] 12/A panta interpretācija un šajā ziņā iestāžu piekoptā prakse, saskaņā ar kurām MVU likuma 12/A pantu nevar piemērot attiecībā uz uzņēmumiem (juridiskajām personām), kas ir reģistrēti nevis Ungārijā, bet gan kādā citā dalībvalstī, taču citādi atbilst minētajā likumā noteiktajam [MVU] jēdzienam?"

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

14 Savos rakstveida apsvērumos Ungārijas valdība norāda, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams divu iemeslu dēļ.

15 Pirmkārt, šī valdība uzskata, ka LESD 92. pantam, kuru lūdz interpretēt iesniedzējtiesa, neesot nozīmes attiecībā uz risinājumu pamatlietā. Proti, *UTEP* esot uzlikts naudas sods, pamatojoties uz valsts tiesisko regulējumu, ar ko īsteno Regulu Nr. 165/2014. Šī regula pati esot pieņemta, piemērojot LESD 91. pantu, kā rezultātā LESD 92. pantam vairs neesot nozīmes.

16 Otrkārt, Ungārijas valdībai ir šaubas par to, vai Likuma par MVU 12/A panta 1. punkts ir piemērojams pamatlietā, jo saskaņā ar šī panta 2. punktu ir aizliegts izteikt brīdinājumu, ja konkrētā izturēšanās var apdraudēt personu dzīvību vai neaizskaramību. Kā izrietot no Direktīvas 2006/22, tiesību normu attiecībā uz tahogrāfa izmantošanu pārkāpumi būtu jāklasificē visnopietnāko pārkāpumu kategorijā. Līdz ar to un neatkarīgi no iespējamās atšķirīgās attieksmes Ungārijā starp MVU rezidentiem un nerezidentiem naudas soda aizstāšana ar brīdinājumu neesot iespējama. Ungārijas valdības ieskatā, prejudiciālajam jautājumam tātad ir hipotētisks raksturs.

17 Attiecībā uz pirmo šīs valdības izklāstīto argumentu ir jāatgādina, ka ar LESD 267. pantu ieviestajā valsts tiesu un Tiesas sadarbības procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu tai atrisināt strīdu, kuru izskata valsts tiesa. Šajā nolūkā Tiesai vajadzības gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi (spriedums, 2018. gada 27. jūnijs, *Turbogás*, C-90/17, EU:C:2018:498, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

18 Līdz ar to, pat ja iesniedzējtiesa savus jautājumus formāli ir uzdevusi tikai par atsevišķas Savienības tiesību normas interpretāciju, šāds apstāklis neliedz Tiesai sniegt valsts tiesai visus šo tiesību interpretācijas elementus, kuri iesniedzējtiesai var būt noderīgi, izspriežot iztiesājamo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa ir vai nav uz tiem atsaukusies sava jautājuma formulējumā. Šajā ziņā Tiesai no visas valsts tiesas iesniegtās informācijas un tostarp no lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu pamatojuma ir tiesības izdalīt tos Savienības tiesību elementus, kuriem ir nepieciešama interpretācija, ņemot vērā strīda priekšmetu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 29. septembris, *Essent Belgium*, C-492/14, EU:C:2016:732, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

19 Konkrētajā gadījumā uzdotais jautājums ir par LESD 92. panta interpretāciju, kas tomēr ir piemērojams transporta jomā tikai tad, ja Savienības tiesību līmenī nepastāv tiesiskais regulējums, kas pieņemts saskaņā ar LESD 91. panta 1. punktu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 18. jūnijs, Austrija/Vācija, C-591/17, EU:C:2019:504, 158., 161. un 163. punkts).

20 Autopārvadājumu jomā noteikumi attiecībā uz tahogrāfu uzstādīšanu un izmantošanu, kā arī minēto normu pārkāpumi it īpaši ir Regulas Nr. 165/2014, kuras juridiskais pamats ir LESD 91. pants, priekšmets.

21 Šajā ziņā – kā Ungārijas valdība pati atzina – no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, kas naudas sods, par ko ir pamatlieta, atbilstoši valsts tiesiskajam regulējumam, ar kuru ir transponēta Regula Nr. 165/2014, tika uzlikts par šīs pēdējās minētās regulas 32. panta 3. punkta un 33. panta 1. un 3. punkta neizpildi. Turklāt minētās regulas 41. panta 1. punktā ir noteikts, ka sankcijas, kuru regulējumu paredz dalībvalstis un kuras ir piemērojamas par minētās regulas noteikumu pārkāpumiem, ir efektīvas, samērīgas, preventīvas un nediskriminējošas.

22 Līdz ar to, piemērojot šī sprieduma 17. un 18. pantā minēto judikatūru, prejudiciālais jautājums ir jāpārformulē tādējādi, ka tas attiecas nevis uz LESD 92. panta, bet gan uz Regulas Nr. 165/2014 41. panta 1. punkta interpretāciju.

23 Attiecībā uz otro Ungārijas valdības izvirzīto argumentu, kas saistīts ar apgalvoto prejudiciālā jautājuma hipotētisko raksturu, ir jākonstatē, ka ar šo argumentu faktiski ir apstrīdēta iesniedzējtiesas sniegtā interpretācija par Likuma par MVU 12/A panta normām. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tikai iesniedzējtiesa var interpretēt valsts tiesību aktus; Tiesai tātad ir jāņem vērā tāda valsts tiesību interpretācija, kādu ir sniegusi minētā tiesa (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 26. jūnijs, *Kuhar*, C-407/18, EU:C:2019:537, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

24 No tā izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par prejudiciālo jautājumu

25 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 165/2014 41. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir dalībvalsts administratīva prakse, saskaņā ar kuru atšķirībā no autopārvadājumu MVU nerezidentiem tiem autopārvadājumu MVU uzņēmumiem, kuri ir reģistrēti šajā dalībvalstī, par tāda paša smaguma pirmreizēju Regulas Nr. 165/2014 normu pārkāpumu var noteikt vieglāku sankciju, proti, brīdinājumu administratīva naudas soda vietā.

26 Kā izriet no šī sprieduma 21. punkta, saskaņā ar Regulas Nr. 165/2014 41. panta 1. punktu sankcijas, kuru regulējumu nosaka dalībvalstis un kuras piemēro par minētās regulas normu pārkāpumiem, ir efektīvas, preventīvas un nediskriminējošas.

27 Prasība, saskaņā ar kuru sankcijām ir jābūt nediskriminējošām, neapšaubāmi attiecas uz situāciju, kad tāda paša smaguma Regulas Nr. 165/2014 normu pārkāpums ir pamats atšķirīgām sankcijām atkarībā no tā, vai autopārvadājumu uzņēmumi ir vai nav reģistrēti dalībvalstī, kuras teritorijā ir izdarīts pārkāpums. Šī regula ir balstīta uz pieņēmumu, ka šie uzņēmumi, neatkarīgi no to reģistrācijas vietas, ir salīdzināmā situācijā, kad tie izdara Regulas Nr. 165/2014 normu pārkāpumu šīs pašas dalībvalsts teritorijā. Līdz ar to dalībvalstij ir jāpārliecinās, ka atbilstoši Regulas Nr. 165/2014 41. panta 1. punktam tajā paredzētie sankciju noteikumi ir piemērojami neatkarīgi no tā, vai autopārvadājumu uzņēmums ir reģistrēts vietā, kurā ir pārkāptas minētās regulas normas.

28 No tā izriet, ka administratīva prakse, saskaņā ar kuru par tāda paša smaguma Regulas Nr. 165/2014 normu pārkāpumu autopārvadājumu MVU nerezidentam var tikt piemērotas smagākas sankcijas nekā MVU rezidentam, ir pretrunā šīs regulas 41. panta 1. punktam, ciktāl tajā ir paredzēts, ka sankcijām ir jābūt nediskriminējošām.

29 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 165/2014 41. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir tāda dalībvalsts administratīva prakse, saskaņā ar kuru atšķirībā no autopārvadājumu MVU nerezidentiem tiem autopārvadājumu MVU uzņēmumiem, kuri ir reģistrēti šajā dalībvalstī, par tāda paša smaguma pirmreizēju Regulas Nr. 165/2014 normu pārkāpumu var noteikt vieglāku sankciju, proti, brīdinājumu administratīva naudas soda vietā.

Par tiesāšanās izdevumiem

30 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 165/2014 (2014. gada 4. februāris) par tahogrāfiem autotransportā, ar kuru atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 par reģistrācijas kontrolierīcēm, ko izmanto autotransportā, un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 561/2006, ar ko paredz dažu sociālās jomas tiesību aktu saskaņošanu saistībā ar autotransportu, 41. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir tāda dalībvalsts administratīva prakse, saskaņā ar kuru atšķirībā no autopārvadājumu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem nerezidentiem tiem autopārvadājumu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kuri ir reģistrēti šajā dalībvalstī, par tāda paša smaguma pirmreizēju Regulas Nr. 165/2014 normu pārkāpumu var noteikt vieglāku sankciju, proti, brīdinājumu administratīva naudas soda vietā.

[Paraksti]